

EL 9 NOU

La decisió de l'Ajuntament de Vic de prohibir el trànsit de camions durant la nit per la variant de Calldetenes, un tram de la qual discorre pel seu terme municipal, posa sobre la taula almenys dues consideracions. D'una banda, la necessitat d'una planificació compartida en la projecció de les infraestructures per evitar disfuncions un cop es posen en servei i, de l'altra, l'existència de dèficits de coordinació entre administracions.

A la Plana de Vic, espai articulat com un sistema de municipis, la decisió d'un ajuntament té efectes en els altres. Evitar el trànsit inten-

Vic prohibeix el pas de camions a la nit

siu, i especialment de camions, ha estat durant lustres un deure perenne a l'agenda política de Calldetenes, municipi escorxat pel pas de la carretera pel mig del poble. La variant, inaugurada la tardor passada, havia de ser la solució, però el tram que passa per dins de Vic provoca molèsties als veïns. I l'Ajuntament, per donar-los resposta, ha prohibit el pas de camions fins que es facin unes obres que ja estan

previstes per corregir-ne l'impacte. Està clar que hi ha hagut un problema de coordinació entre administracions. Les obres per reduir les molèsties als veïns del carrer Bon Aire de Vic haurien d'haver estat acabades quan es va obrir la variant. La missió de les administracions és coordinar-se i buscar solucions quan es plantegen problemes a l'empara de l'interès general, però, també, evitar que una solució origini

un nou problema. La majoria de camions que hi passen van a l'escorxador de Le Porc Gourmet, a Santa Eugènia. A part que pugui haver-hi solucions provisionals, com el pas per Mont-rodon, una via que enllaça la C-17 amb Taradell, la situació evidencia que més d'hora que tard cal plantejar-se de forma mancomunada si cal una connexió pel sud. Vic ja s'ha pronunciat clarament en contra de l'anomenada Pota Sud, però l'existència

d'un trànsit de pas que creua la ciutat obliga a avaluar alguna fórmula per donar-hi resposta. I això no pot fer-ho Vic en solitari, motiu pel qual esdevé una urgència que hi hagi una mirada plurimunicipal més enllà dels plans sectorials o territorials.

I, en el fons, fer una mirada sobre l'urbanisme més enllà de l'àmbit local també implica interrogar-se sobre la ubicació de les activitats econòmiques. Hi ha emplaçaments, com el de l'escorxador de Le Porc Gourmet, que a la vista de com s'ha articulada la xarxa de comunicacions no és el més apropiat per evitar molèsties tant als veïns de Santa Eugènia com als de pobles veïns.

'Ombres i maduixes', sense por!

M. Carme Bernal
Professora de la UVic-UCC

La "Narració onzena" d'*Escrits inèdits* de Jacint Verdaguer, editat per Josep Maria de Casacuberta, versa sobre una part poc coneguda de la vida de Jacint Verdaguer:

la Roser del Mas de les Heures li fou robada al jove Verdaguer per un hereu "fadrí de qui el pare era camper". Aquesta confessió de l'escriptor consta a *El desengany amorós*, una bellíssima prosa d'un episodi de la seva joventut. Trobem el noi Verdaguer en plena crisi sentimental, víctima d'un amor frustrat (o robat), un fet que podria haver accelerat la seva vocació religiosa i el sentit mateix de la seva poesia. Es tracta d'un fet transcendent, si tenim en compte, en una obra magna com és la de Jacint Verdaguer, que el sentit de la seva poesia es va anar articulant en paral·lel a la pròpia maduració, però sobretot als canvis de la seva vida.

L'escriptor Segimon Serrallonga va anar a fons en l'estudi de l'obra de joventut del poeta. En efecte, a *Verdaguer llegit per Segimon Serrallonga*, deixa clar que el text que hem esmentat planteja un conflicte amorós però també un conflicte social. I no costa gaire d'endevinar que justament aquest conflicte social és també a la base dels esdeveniments que viurà el poeta en contacte amb el món dels de dalt en el futur, especialment en els darrers anys. Verdaguer era un home d'Amors: als pares i germans, els amors a la terra, a la Roser del Mas de les Heures, als personatges del Cel... D'amors i, com diu Serrallonga, "d'un sol amor".

En els darrers anys, i després d'un atzarós trajecte de glòries i llores, el poeta es va anar tornant més i més desafecte al poder, representat en mans d'aquells que fins ara l'havien protegit i adulat. El punt d'inflexió és un viatge a Terra Santa que li va trasmutar l'esperit, però també ho és durant -o després- l'escriptura de *Canigó*, Verdaguer s'acara al mirall: ha sobrepassat la quarantena i es pregunta pel sentit de la seva poesia i de la seva vida. És l'home, és el poeta, o totes dues coses alhora. I es pregunta a *Cant de Gentil*: "On sou, amics?, on sou mos pares? i jo mateix digau-me, ¿on sóc?". Allí enllaça la seva poesia amb la dels seus amors de joventut, allà on es donava la seva plenitud de noi ple d'il·lusions. Gentil és el mateix poeta que dubta entre els amors del cel i els altres. I és en aquest cant de si mateix que l'home expressa: "Mes, si jo et tinc, ¿per què m'enyoro?; si tu em somrius, doncs, de què ploro?".

És a partir d'aquest moment que Verdaguer dubta -es pregunta o renuncia- dels seus poemes èpics i a qui van dirigits. Per qui canta? A qui canta? És el mateix poeta que el 1895 se sent empresonat pel poder: "En tos palaus mon esperit hi plora / no nasquí per cantar en gàbia d'or". I aleshores la poesia fins i tot li arriba a fer mal: "Per què, per què enganyosa poesia/ m'ensenyes a fer mons?". El Verdaguer vilipendiat, perseguit, que dóna un cop de timó a la seva escriptura i la fa avançar cap a un intimisme conscient, que enllaça de prop amb la poesia finisecular europea de Heine. És el moment en què el gran poeta de Catalunya, fins fa poc protegit per la família López, es proposa treure l'art dels salons per portar-lo al carrer i als que sofreixen. Verdaguer, "al costat dels pobres sense ser un agitador social esdevé un inquiet perillós per a la classe dirigent", diu Ricard Torrents. La seva solidaritat amb els de baix i la seva denúncia [i renúncia] dels de dalt són explosives: a ells ofereix els seus cants, ara místics. La poesia d'un poeta que ha baixat al fons de tot, però que vol fer batre les ales de la seva poesia, despullada, cel amunt més tard: "La poesia és un ocell del cel que fa sovint volades a la terra", en les formes més romànticament pures; més místicament celestes. És el poeta sol davant del món, que gira els ulls, tal com els va girar a *El desengany amorós* cap a la tomba de la seva germana, cap als seus.

Doncs bé, aquest és el fil conductor d'*Ombres i maduixes*, el musical que tancava Vic, Capital de la Cultura Catalana 2016 al teatre L'Atlàntida de

Vic. I els artífexs d'aquest teixit tan ben tramats són Pep Paré, un verdaguerista coneixedor de l'obra del poeta jove (*Idil·lis i cants místics*) i Pere Tió, expert en l'obra de la darrera època, en especial *Al Cel* -a punt d'aparèixer en edició crítica-. Són ells els qui trenen el que aparentment semblaria intrenable: l'articulació del sentit de la poesia en l'obra de Verdaguer. I ho fan dins un gènere difícil, contradictori i que no és del gust de tothom, el musical; un gènere dirigit al gran públic, perquè Verdaguer ha de continuar essent el poeta nacional de tothom i perquè la seva poesia "és de tothom". Paré i Tió se'n surten. A ells els agraeixo que, farts tots nosaltres de donar voltes sobre el Verdaguer en crisi, ens ofereixin els cants d'un poeta jove atrapat entre la vocació religiosa i la vida; entre els cants elevats de la poesia èpica i la tradició popular; entre les corrandes i *Jovenívoles* i *L'Atlàntida*. I que

hagin tingut l'habilitat que aquests cants enllacin amb el creixement del poeta i de la seva poesia fins als darrers temps. És el que van escenificar Arnau Tordera i Ferran Frauca acarats, contraposats, i amb veus divergents.

Jacint Verdaguer ha captivat molts músics catalans contemporanis. Dit d'una altra manera, hi ha una pila de músics catalans d'avui que s'han deixat endur per la ductilitat d'una figura i una obra captivadores: Rafael Subirachs, Roger Mas, Roger Usart, Maria del Mar Bonet i ara, Arnau Tordera i Obeses, entre altres. Vam poder assaborir l'oratori dramàtic de *Cançons de la Terra*, de Rafael Subirachs, un disc magistral amb poesia bellament seleccionada per Pere Farrés, presentat a Montserrat el 1996 en ocasió dels actes commemoratius del 150è aniversari del naixement de Jacint Verdaguer, amb més d'un centenar de cantaires i músics. Hem escoltat les flors finíssimes de *Brins d'espígol* de Roger Usart, un músic que en aquest moment té un disc seleccionat entre els millors del 2016. No ens poden passar per alt les *Perles d'Amic e Amat*, bellament musicades i cantades per Maria del Mar Bonet. Doncs bé, a *Ombres i maduixes* Arnau Tordera i Obeses acosten Verdaguer a la gent novament. I el públic se'n va de les ombres de Verdaguer i de les maduixes saboroses de la seva joventut taral·lejant dos versos del poema *Canigó* que comptarien entre els millors de la literatura occidental: "Lo cor de l'home és una mar, /tot l'univers no l'ompliria [Griselda mia, deixa'm plorar]". Ombres i maduixes, sense por!